

Správa o činnosti zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva za rok 2020

Úvod

Správa o činnosti zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „zástupca“) za rok 2020 sa predkladá na základe Štatútu zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „štatút“), ktorý bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) č. 543/2005 z 13. júla 2005, a ktorý zástupcovi ukladá každoročne, najneskôr do konca marca, vypracovať správu o činnosti za uplynulý rok a predložiť ju na rokovanie vlády. Predkladaná správa nadväzuje na správu za rok 2019 a je spracovaná podľa stavu k 31. decembru 2020.

I. Činnosť zástupcu a jeho kancelárie

V roku 2020 zastupovala Slovenskú republiku v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „Súd“) JUDr. Marica Pirošíková, ktorá vykonávala funkciu zástupkyne do 31. júla 2020 a následne JUDr. Miroslava Bálintová, ktorá od roku 2007 vykonáva funkciu spoluzástupkyne. V kancelárii zástupcu ďalej pracovali štyria odborní zamestnanci – právnici a jeden zamestnanec zabezpečujúci administratívu.

Zástupkyňa a spoluzástupkyňa v roku 2020 v súlade so štatútom a ďalšími relevantnými dokumentmi:

- predkladali oficiálne stanoviská obsahujúce skutkový stav a vyjadrenie k prijateľnosti a podstate sťažností podaných proti Slovenskej republike (pravidlá 54 a 54A Rokovacieho poriadku Súdu);
- predkladali na vyžiadanie Súdu ďalšie stanoviská, stanoviská k vyjadreniam sťažovateľov k stanoviskám vlády k prijateľnosti a podstate sťažností, vyjadrenia k ďalším podaniam sťažovateľov a k dokumentom a dôkazom, ktoré Súdu sťažovatelia zaslali (pravidlá 54 a 59 Rokovacieho poriadku Súdu);
- vyjadrovali sa na základe výziev Súdu k nárokom sťažovateľov na spravodlivé zadosťučinenie (pravidlo 60 Rokovacieho poriadku Súdu);
- v súlade s článkom II. ods. 1 písm. b) štatútu predkladali, po vyjadrení ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“), stanoviská k možnosti uzavretia zmieru v jednotlivých prípadoch (pravidlo 62 Rokovacieho poriadku Súdu);
- predkladali Súdu jednostranné vyhlásenia vlády s cieľom uzavretia niektorých prípadov, v ktorých sťažovatelia, na rozdiel od vlády, nesúhlasili s podmienkami zmieru a vyčiarknutia týchto sťažností;
- predkladali Súdu žiadosti o možnosť intervenovať ako tretia strana v prípadoch proti iným štátom a vyjadrenia vlády v pozícii tretej strany;
- uskutočňovali ďalšie procesné úkony v konaniach;

- podávali správy Výboru ministrov Rady Európy (ďalej len „VM RE“) o individuálnych a všeobecných opatreniach prijatých v Slovenskej republike v súvislosti s výkonom rozsudkov Súdu a pripravovali podklady pre prijatie záverečných rezolúcií VM RE o ukončení sledovania výkonu rozsudkov;
- v rámci výkonu rozsudkov Súdu predkladali príslušným vnútroštátnym orgánom návrhy na uskutočnenie opatrení, ktorých potreba vyplynula z rozhodovacej činnosti Súdu a spolupracovali pri riešení vzniknutých problémov.

Hlavná činnosť v roku 2020 teda bola zameraná na prípravu oficiálnych stanovísk k prijateľnosti a podstate sťažností proti Slovenskej republike, ktoré Súd notifikoval vláde, dodatočných stanovísk a vyjadrení k nárokom sťažovateľov na spravodlivé zadosťučinenie. Na vyžiadanie Súdu alebo z vlastnej iniciatívy boli Súdu zasielané ďalšie písomné podania. Pri vypracúvaní stanovísk a ďalších podaní sa vychádzalo z podrobnej analýzy skutkového stavu každého jednotlivého prípadu, z podkladov od dotknutých vnútroštátnych orgánov, z relevantného spisového materiálu, z príslušných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, z praxe vnútroštátnych súdov a z relevantnej judikatúry Súdu k príslušným článkom Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a jeho protokolov. Pri vypracúvaní stanovísk a ďalších podaní zástupkyňa a spoluzástupkyňa komunikovali s dotknutými súdmi, orgánmi činnými v trestnom konaní, príslušnými sekciami a odborními Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), ďalšími ministerstvami a orgánmi verejnej moci.

S cieľom zvýšenia informovanosti odbornej verejnosti o judikatúre Súdu kancelária zástupcu aj v roku 2020 spolupracovala s Najvyšším súdom Slovenskej republiky pri zverejňovaní slovenských prekladov prehľadov judikatúry Súdu vo vybraných oblastiach v bulletine Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Pracovníci kancelárie zástupcu sa tiež podieľali na publikovaní slovenských prekladov rozsudkov a vybraných rozhodnutí Súdu v časopise *Justičná revue* pre potreby právnej praxe.

Kancelária zástupcu okrem toho v rámci svojej činnosti poskytovala súčinnosť iným organizačným útvarom ministerstva spravodlivosti, ako aj rôznym orgánom verejnej moci na základe ich žiadostí o posúdenie určitých otázok z hľadiska judikatúry Súdu.

II. Prehľad štatistických údajov

a) všeobecne

Na základe štatistických údajov Súdu a vyhlásených rozsudkov a rozhodnutí Súdu¹ bol vývoj vo vybavovaní sťažností týkajúcich sa Slovenskej republiky za posledných desať rokov nasledujúci:

<i>sťažnosti proti Slovenskej republike</i>	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
sťažnosti pridelené na preskúmanie príslušnému orgánu (samosudcovi, výboru alebo komore)	553	531	464	324	353	309	425	390	300	289

¹ Údaje v nasledujúcej tabuľke sú vypracované na základe oficiálnych štatistík Súdu, prístupných na jeho internetovej stránke (pozri <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=reports&c=#n1347956587550> pointer) a databázy HUDOC (<https://hudoc.echr.coe.int>).

neprijaté alebo vyčiarknuté sťažnosti bez notifikácie vláde	694	1053	642	329	314	291	354	395	268	253
sťažnosti notifikované vláde	96	48	56	28	30	43	47	32	55	71
rozsudky (počet sťažností, o ktorých bolo rozhodnuté rozsudkami*)	21	23	16	14	14	10	12 (18)	11 (19)	6 (9)	12 (14)
rozhodnutia o neprijateľnosti sťažností (vyhlásené po predložení stanovísk strán)	15	10	9	11	5	3	1	5	7	1
rozhodnutia o zmieri (počet sťažností, ktoré boli vyčiarknuté na základe zmiernu*)	29	9	21	9	20	18	12 (18)	7 (15)	9 (16)	7 (12)
rozhodnutia o vyčiarknutí sťažnosti na základe jednostranného uznania porušenia zo strany vlády (počet sťažností, ktoré boli vyčiarknuté na základe jednostrannej deklarácie*)	2	3	4	3	4	5	2 (4)	3	4 (5)	1
rozhodnutia o vyčiarknutí sťažnosti z iných dôvodov	6	1	3	2	1	1	1	2	1	1

* Súd v niektorých prípadoch sťažnosti spojil na spoločné konanie a rozhodol o nich spoločným rozsudkom alebo rozhodnutím.

b) rozsudky a rozhodnutia v roku 2020

Z prípadov, ktoré boli notifikované vláde, Súd v uplynulom roku rozhodol celkovo 29 sťažností. Z uvedeného počtu Súd vyhlásil 12 rozsudkov, ktoré sa týkajú spolu 14 sťažností. Okrem toho Súd vydal 7 rozhodnutí, ktorými vyčiarkol 12 sťažností na základe zmiernu dosiahnutého medzi stranami, 1 rozhodnutie, ktorým vyčiarkol sťažnosť zo zoznamu na základe jednostrannej deklarácie vlády a 1 rozhodnutie, ktorým vyčiarkol sťažnosť zo zoznamu svojich prípadov z iných dôvodov. V 1 prípade Súd sťažnosť vyhlásil ako celok za neprijateľnú po tom, ako sa k notifikovanej sťažnosti vyjadrila vláda a sťažovateľ. Okrem rozhodnutí týkajúcich sa prípadov, ktoré boli notifikované vláde, Súd zverejnil aj 1 rozhodnutie, ktorým sťažnosť vyhlásil za neprijateľnú bez predchádzajúcej notifikácie vláde (pozri nižšie).

V roku 2020 Súd 10 rozsudkami, ktoré sa týkali celkovo 12 sťažností, konštatoval porušenie niektorého z článkov Dohovoru zo strany Slovenskej republiky (v roku 2019 to bolo 5 rozsudkov týkajúcich sa 7 sťažností). V 2 prípadoch Súd konštatoval porušenie článku 3 Dohovoru (zákaz mučenia), v 1 rozsudku konštatoval porušenie článku 5 Dohovoru (právo na osobnú slobodu a bezpečnosť), v 7 rozsudkoch konštatoval porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru (právo na spravodlivé súdne konanie, z toho v 2 rozsudkoch išlo o porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote). V 1 rozsudku konštatoval (okrem porušenia článku 6 ods. 1) aj porušenie článku 13 Dohovoru (právo na účinný vnútroštátny prostriedok nápravy), v 1 prípade zistil (okrem porušenia článku 3) aj porušenie článku 14 Dohovoru (zákaz diskriminácie) a v 1 prípade konštatoval (okrem porušenia článku 6 ods. 1) aj porušenie článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru (právo na pokojné užívanie majetku). V 1 prípade Súd rozhodol v merite veci výlučne v prospech Slovenskej republiky. V 1 prípade proti Slovenskej republike a Ukrajine Súd rozsudkom vyhlásil námietky proti Slovenskej republike za neprijateľné.

Rozsudky Súdu, vyhlásené od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020:

Č.	Sťažnosť	Sťažovateľ	Namiataný článok Dohovoru alebo Protokolu Predmet súdneho konania	Rozsudok Spravodlivé zadost'učinenie
1	10465/17	A. P.	D-3 zákaz mučenia (zlé zaobchádzanie a neúčinné vyšetrowanie) D-14 + D-3 zákaz diskriminácie	rozsudok z 28. januára 2020 porušenie D-3 5 000 EUR – NU 4 500 EUR – T
2	51894/14 52073/14	framipek s. r. o. a AGRORACIO Senica, a. s.	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (dĺžka trestného konania) D-13 + D-6/1 právo na účinný prostriedok nápravy	rozsudok z 28. januára 2020 porušenie D-6/1 a D-13 + D-6/1 7 300 EUR – NU, 2 658 EUR – T (prvá sťažujúca sa spoločnosť) 6 400 EUR – NU, 2 558 EUR – T (druhá sťažujúca sa spoločnosť)
3	24917/15	Zabi Asady a ďalší	P4-4 zákaz hromadného vyhostenia cudzincov D-13 + P4-4 právo na účinný prostriedok nápravy	rozsudok z 24. marca 2020 neporušenie P4-4
4	2749/17	REDQUEST LIMITED	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (odklon od princípu právnej istoty) P1-1 právo na pokojné užívanie majetku	rozsudok z 19. mája 2020 porušenie D-6/1 a P1-1
5	55610/18	RS INVESTMENT LTD	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (odklon od princípu právnej istoty)	rozsudok z 19. mája 2020 porušenie D-6/1
6	75041/17	Miklós Bosits	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (odklon od princípu právnej istoty)	rozsudok z 19. mája 2020 porušenie D-6/1 3 900 EUR – NU 2 000 EUR – T
7	17189/11	M. S.	D-3 zákaz mučenia (upretie možnosti požiadať o udelenie azylu a vrátenie na Ukrajinu) D-13 právo na účinný prostriedok nápravy D-5/2 právo na slobodu a bezpečnosť (právo byť oboznámený s dôvodmi zadržania v jazyku, ktorému sťažovateľ rozumie)	rozsudok z 11. júna 2020 námietky proti Slovenskej republike vyhlásené za neprijateľné porušenie D-3, D-5/2, D-5/4 Ukrajinou 2 300 EUR – NU od Ukrajiny
8	20649/18	R. R. a R. D.	D-3 zákaz mučenia (zlé zaobchádzanie a neúčinné vyšetrowanie) D-13 + D-3 právo na účinný prostriedok nápravy D-14 + D-3 zákaz diskriminácie	rozsudok z 1. septembra 2020 porušenie D-3 a D-14 + D-3 2 x 20 000 EUR – NU 6 500 EUR – T
9	59327/19	Gejza Perhács	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (dĺžka občianskoprávneho konania)	rozsudok z 24. septembra 2020 porušenie D-6/1 2 000 EUR – MŠ a NU 250 EUR – T
10	74175/17	Ivan Pádej	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (odklon od princípu právnej istoty) P1-1 právo na pokojné užívanie majetku	rozsudok z 13. októbra 2020 porušenie D-6/1 3 900 EUR – NU
11	35361/17	František Tóth	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (odklon od princípu právnej istoty) P1-1 právo na pokojné užívanie majetku	rozsudok z 13. októbra 2020 porušenie D-6/1 3 900 EUR – NU 3 000 EUR – T

Č.	Sťažnosť	Sťažovateľ	Namietaný článok Dohovoru alebo Protokolu Predmet súdneho konania	Rozsudok Spravodlivé zadost'učinenie
12	56751/16 33762/17	Hamzat Shiksaitov	D-5/1 f), D-5/5 právo na slobodu a bezpečnosť (zákonnosť a odôvodnenosť väzby počas extradičného konania, odškodnenie) D-13 + D-5 právo na účinný prostriedok nápravy	rozsudok z 10. decembra 2020 porušenie D-5/1 a D-5/5 8 500 EUR – NU 8 000 EUR – T

D-x/y = článok x odsek y Dohovoru

yP-x = článok x Protokolu č. y

MŠ = majetková škoda

NU = nemajetková ujma

T = trovy konania

Z vyššie uvedených rozsudkov bolo 5 rozsudkov vyhlásených sedemčlennou komorou Súdu (rozsudky uvedené v tabuľke vyššie pod číslami 1, 3, 7, 8 a 12) a 7 rozsudkov bolo vyhlásených trojčlenným výborom (rozsudky uvedené pod číslami 2, 4 – 6 a 9 – 11).

Podrobnosti o jednotlivých rozsudkoch sú uvedené v prílohe č. 1.

V roku 2020 Súd v 1 prípade rozhodol v prospech Slovenskej republiky rozhodnutím o neprijateľnosti sťažnosti po tom, ako sa k notifikovanej sťažnosti vyjadrila vláda a sťažovateľ. Okrem toho v 1 prípade Súd zverejnil rozhodnutie, ktorým sťažnosť vyhlásil za neprijateľnú bez predchádzajúcej notifikácie vláde.

Rozhodnutia, ktorými bola sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020:

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Dátum rozhodnutia
1	36446/17	Ján Sarkocy	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (nemožnosť reagovať na vyjadrenia protistrany)	22. september 2020 sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
2	39818/20	Richard Molnár	D-5, D-6/1 právo na slobodu a bezpečnosť, právo na spravodlivé súdne konanie	16. december 2020 sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú

Podrobnosti o rozhodnutiach o neprijateľnosti sú uvedené v prílohe č. 1.

Okrem toho Súd v roku 2020 vydal 7 rozhodnutí, ktorými vzal na vedomie zmier medzi sťažovateľmi a vládou po tom, ako sa uistil, že dosiahnutý zmier je založený na rešpektovaní ľudských práv tak, ako je to definované v Dohovore a jeho protokoloch a rozhodol o vyčiarknutí 12 sťažností zo svojho zoznamu prípadov (Súd niektoré sťažnosti spojil na spoločné konanie a rozhodol o nich spoločným rozhodnutím).

Rozhodnutia Súdu o zmieri, prijaté od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020:

Č.	Sťažnosť	Sťažovateľ	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Dátum rozhodnutia	Odškodnenie
1	43917/19	Vladimír Mlakyta a ELPRAM, s. r. o.	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (dĺžka občianskoprávneho konania)	30. apríl 2020	2 600 EUR – MŠ a NU 250 – T
	43977/19	EUROFINANZ, s. r. o.			5 200 EUR – MŠ a NU 250 – T

Č.	Sťažnosť	Sťažovateľ	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Dátum rozhodnutia	Odškodnenie
2	20920/19	Jozef Balogh	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (dĺžka trestného konania)	30. apríl 2020	2 600 EUR – MŠ a NU 250 – T
	23079/19	Branislav Adamčo			2 600 EUR – MŠ a NU 250 – T
	41356/19	Milan Španír			7 800 EUR – MŠ a NU 250 – T
3	19984/19	Ela Grebečiová	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (dĺžka občianskoprávneho konania) D-13 právo na účinný prostriedok nápravy	30. apríl 2020	3 900 EUR – MŠ a NU 250 – T
	38401/19	Zoltán Perhács			3 900 EUR – MŠ a NU 250 – T
	40203/19	Juraj Komjádi			3 300 EUR – MŠ a NU 250 – T
4	16231/17	Štefan Bucha	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (dĺžka občianskoprávneho konania) D-13 právo na účinný prostriedok nápravy	2. jún 2020	6 000 EUR
5	8807/16	Marián Zorko	D-5/4 právo na slobodu a bezpečnosť (dĺžka preskúmania zákonnosti väzby)	9. júl 2020	1 600 EUR – MŠ a NU 250 – T
6	63783/19	Gabriela Kováčová	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (dĺžka občianskoprávneho konania) D-13 právo na účinný prostriedok nápravy	5. november 2020	5 500 EUR
7	32566/17	Ivan Dvorín a Milena Dvorínová	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (dĺžka občianskoprávneho konania)	19. november 2020	9 100 EUR – MŠ a NU 250 – T

V rozhodovacej činnosti Súdu existuje inštitút tzv. rozhodnutia na základe jednostrannej deklarácie dotknutej zmluvnej strany Dohovoru (napr. *Tahsin Acar proti Turecku*, [VK], č. 26307/95, ods. 75-77, ECHR 2003-VI, *Meriaki proti Moldavsku* (vyčiarknutie), č. 53487/99, 1. marca 2005, *Swedish Transport Workes Union proti Švédsku*, (vyčiarknutie), č. 53507/99, 18. júla 2006 a *Van Houten proti Holandsku* (vyčiarknutie), č. 25149/03, ECHR 2005-IX). Ide o prípady, v ktorých je dotknutá vláda pripravená uzavrieť zmier za podmienok navrhnutých Súdom, avšak sťažovateľ s uzavretím zmiernosti nesúhlasí. Za predpokladu, že vláda jednostranne deklaruje, že uznáva porušenie práv sťažovateľa a je pripravená zaplatiť mu spravodlivé zadosťučinenie, Súd môže, ak je presvedčený, že dodržiavanie ľudských práv zaručených Dohovorom a jeho protokolmi nevyžaduje, aby sa pokračovalo v posudzovaní predmetnej sťažnosti, vziať na vedomie podmienky deklarácie dotknutej vlády a formu zabezpečenia dodržania v nej uvedených záväzkov a rozhodnúť o vyčiarknutí sťažnosti zo zoznamu svojich prípadov v súlade s článkom 37 ods. 1 písm. c) Dohovoru (t. j. z dôvodu, že okolnosti vedú k záveru, že pre akýkoľvek iný dôvod zistený Súdom nie je potrebné pokračovať v posudzovaní sťažnosti). V prípadoch, v ktorých je vláda pripravená uzavrieť zmier, avšak sťažovateľ zmier odmietne, sa v súlade s aktuálnou judikatúrou Súdu suma uvedená v jednostrannej deklarácii vlády znižuje oproti sume navrhnutej v deklarácii o zmieri o 10 %. Vláda tento postup začala využívať už v roku 2007. V ďalších rokoch v tejto praxi pokračovala a v roku 2020 Súd takto vo vzťahu k Slovenskej republike vyčiarkol 1 sťažnosť.

Rozhodnutie Súdu o vyčiarknutí sťažnosti na základe jednostrannej deklarácie vlády, prijaté od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020:

Č.	Sťažnosť	Sťažovateľ	Namietaný článok Dohovoru alebo Protokolu Predmet súdneho konania	Dátum rozhodnutia	Spravodlivé zadost'učinenie
1	737/19	Pavol Kapko a Zdena Kapková	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (dĺžka občianskoprávneho konania) D-13 právo na účinný prostriedok nápravy	19. november 2020	2 700 EUR

V období od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 Súd rozhodol o vyčiarknutí sťažnosti z iných dôvodov než zmier alebo jednostranná deklarácia iba v 1 prípade. K vyčiarknutiu došlo po tom, ako sa k notifikovanej sťažnosti vyjadrila vláda, a to z dôvodu, že sťažovateľ nereagoval na výzvy Súdu, z čoho Súd vyvodil, že nemá záujem na ďalšom prerokovaní svojej sťažnosti v zmysle článku 37 ods. 1 písm. a) Dohovoru.

Rozhodnutie Súdu o vyčiarknutí sťažnosti na základe iného dôvodu, prijaté od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020:

Č.	Sťažnosť	Sťažovateľ	Namietaný článok Dohovoru alebo Protokolu	Dátum rozhodnutia
1	25220/15	Štefan Jóba	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie (prístup k ústavnému súdu)	19. november 2020

c) predbežné opatrenia v roku 2020

V zmysle pravidla 39 Rokovacieho poriadku Súdu môže komora Súdu alebo v prípade potreby jej predseda na návrh strany alebo inej dotknutej osoby, alebo z vlastného podnetu nariadiť stranám akékoľvek predbežné opatrenie, ktoré považuje za potrebné prijať v záujme strán alebo riadneho priebehu konania. Veľká časť nariadených predbežných opatrení sa týka vydania alebo vyhostenia cudzincov, ktorí sa pred Súdom sťažujú na porušenie svojich práv podľa článkov 2, 3, 8 alebo 6 Dohovoru a tvrdia, že v štáte, do ktorého by mali byť vydaní alebo vyhostení, im hrozí smrť, zlé zaobchádzanie alebo nespravodlivé trestné konanie, prípadne, že vydaním alebo vyhostením stratia kontakt so svojou rodinou nachádzajúcou sa vo vydávajúcom alebo vyhost'ujúcom štáte.

Vo vzťahu k Slovenskej republike boli podľa štatistických údajov Súdu v roku 2020 podané 4 žiadosti o nariadenie predbežného opatrenia. Súd žiadne predbežné opatrenie nenariadil.

d) intervencie v roku 2020

Podľa článku 36 ods. 2 Dohovoru a pravidla 44 ods. 3 Rokovacieho poriadku Súdu môže štát, ktorý je zmluvnou stranou Dohovoru a nie je stranou v spore alebo akákoľvek zainteresovaná osoba odlišná od sťažovateľa so súhlasom Súdu intervenovať v prípade ako tretia strana.

V roku 2020 Slovenská republika intervenovala ako tretia strana v prípadoch *E. M. a T. A. proti Nórsku* (č. 56271/17), *E. M. a ďalší proti Nórsku* (č. 53471/17), *O. S. proti Nórsku* (č. 63295/17), *K. E. a A. K. proti Nórsku* (č. 57678/18), *M. F. proti Nórsku* (č. 5947/19), *R. O. proti Nórsku* (č. 49452/18), *S. A. proti Nórsku* (č. 26727/19), *M. A. a M. A.*

proti Nórsku (č. 48372/18), *F. Z. proti Nórsku* (č. 64789/17), *M. L. proti Nórsku* (č. 64639/16) a *C. E. proti Nórsku* (č. 50286/18). Ide o prípady týkajúce sa odobratia maloletých detí zo starostlivosti biologických rodičov nóorskymi orgánmi sociálnej starostlivosti, priznania práva styku biologickým rodičom s odobratými deťmi iba vo veľmi obmedzenom rozsahu, prípadne uvoľnenia odobratých detí na adopciu bez súhlasu ich biologických rodičov resp. proti ich vôli. Okrem toho Slovenská republika vstúpila ako tretia strana do prípadu *A. L. a ďalší proti Nórsku*, v ktorom sú sťažovateľmi rodičia dieťaťa – slovensko-nórsky pár žijúci v Nórsku, ich maloletá dcéra v súčasnosti umiestnená v pestúnskej rodine a stará matka z otcovej strany, žijúca na Slovensku. Otec maloletej, maloletá aj stará matka dieťaťa sú slovenskí občania a v prospech rodičov už v priebehu konania pred nóorskymi orgánmi sociálnej starostlivosti a nóorskymi súdmi intervenovalo viacero slovenských orgánov verejnej moci.

Ďalej Slovenská republika intervenovala ako tretia strana v skupine prípadov proti Českej republike, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie Dohovoru v dôsledku uloženia pokuty za nesplnenie povinností dať zaočkovať dieťa a v dôsledku neprijatia nezaočkovaného dieťaťa do materskej školy. Ide o sťažnosť *Vavříčka a ďalší proti Českej republike* (č. 47621/13) a ďalších päť sťažností. Dňa 6. januára 2020 komora Súdu, ktorej boli tieto prípady pridelené, odstúpila svoju právomoc rozhodovať vo veciach veľkej komore Súdu (tento postup umožňuje Dohovor v prípade, ak vec vyvoláva závažnú otázku majúcu vplyv na výklad Dohovoru a jeho protokolov, alebo ak by rozhodnutie komory mohlo byť v rozpore so skorším rozsudkom Súdu v inom prípade). Vzhľadom na rozdiely v prístupe v jednotlivých štátoch Rady Európy (v niektorých štátoch nie je povinné očkovanie zavedené vôbec, v ďalších je zavedené povinné očkovanie, avšak nesplnenie tejto povinnosti nemá žiaden vplyv na vzdelávanie v predškolských zariadeniach a existujú aj štáty, v ktorých je absolvovanie povinného očkovania podmienkou navštevovania predškolského zariadenia) bude mať rozhodnutie Súdu v tejto veci zásadný význam a môže mať v budúcnosti určitý vplyv aj na slovenskú právnu úpravu.

Z prípadov, do ktorých Slovenská republika vstúpila ako tretia strana v predchádzajúcom období, Súd v roku 2020 rozhodol vo veci *M. N. a ďalší proti Belgicku* rozhodnutím z 5. mája 2020, ktorým vyhlásil za neprijateľnú sťažnosť sýrskych občanov (manželského páru s dvomi maloletými deťmi) podľa článku 3, 6 a 13 Dohovoru, ktorá sa týkala konania a rozhodnutia belgických orgánov neudelit' im tzv. humanitárne víza, o ktoré žiadali na belgickom veľvyslanectve v Bejrúte, aby v Belgicku mohli požiadať o azyl. Vo veci rozhodovala veľká komora Súdu po tom, ako komora, ktorej bola sťažnosť pôvodne pridelená, odstúpila svoju právomoc veľkej komore. V prípade okrem Slovenskej republiky intervenovalo v pozícii tretích strán aj Chorvátsko, Česká republika, Dánsko, Francúzsko, Nemecko, Maďarsko, Lotyšsko, Holandsko, Nórsko a Spojené kráľovstvo, a tiež sedem mimovládnych organizácií a iných združení. Vyjadrenia intervenujúcich štátov vrátane Slovenskej republiky obsahovali v zásade podobnú argumentáciu ako stanovisko Belgicka. Intervenujúce štáty tvrdili, že na predmetné konanie belgických orgánov sa Dohovor nevzťahuje, keďže v danom prípade belgické orgány nevykonávali „jurisdikciu“ nad sťažovateľmi. Odvolávali na judikatúru Súdu, ktorý uznáva princíp teritoriality. Výnimkou je výkon exteritoriálnej jurisdikcie, pričom činy diplomatických a konzulárnych činiteľov prítomných na cudzom území môžu znamenať výkon jurisdikcie štátu, len ak títo činitelia vykonávajú moc alebo kontrolu nad inými. Intervenujúce štáty ďalej zdôrazňovali, že Súd vo svojej judikatúre vždy uznával, že imigračná politika patrí do výlučnej a suverénnej kompetencie štátov. Súd vo svojom rozhodnutí akceptoval argumentáciu Belgicka a dospel k záverom, ktoré zodpovedajú postojom prezentovanému intervenujúcimi štátmi. Konštatoval, že belgické orgány rozhodnutím o vízach síce vykonávali vo vzťahu ku sťažovateľom verejnú

moc, to však nepostačuje na to, aby sťažovatelia spadali pod „jurisdikciu“ Belgicka. Zdôraznil, že nešlo o belgických občanov žiadajúcich o ochranu ambasádu ich štátu a diplomatickí zástupcovia nevykonávali *de facto* kontrolu nad sťažovateľmi. Ani skutočnosť, že sťažovatelia iniciovali nejakú formu konania zo strany štátu, nemôže sama osebe postačovať na to, aby tým bola založená „jurisdikcia“ štátu.

Zo skupiny prípadov proti Nórsku, týkajúcich sa odobratia maloletých detí zo starostlivosti biologických rodičov nóorskymi orgánmi sociálnej starostlivosti, v ktorých Slovenská republika intervenovala ako tretia strana v predchádzajúcich rokoch, Súd rozhodol vo veci *Bodnariu a ďalší proti Nórsku* rozhodnutím z 26. novembra 2020, ktorým sťažnosť odmietol pre nevyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy a vo veci *M. L. proti Nórsku* rozsudkom z 22. decembra 2020, v ktorom konštatoval porušenie článku 8 Dohovoru.

III. Stav agendy

a) sťažnosti proti Slovenskej republike

Od roku 1993 do konca roku 2020 Súd notifikoval vláde spolu 1123 sťažností. V roku 2020 bolo vláde notifikovaných 71 sťažností, teda ich počet sa oproti roku 2019 (55 sťažností) zvýšil. Všetky sťažnosti, ktoré boli notifikované vláde v roku 2020, patria do kategórie individuálnych sťažností podľa článku 34 Dohovoru. Žiadna medzištátna sťažnosť podľa článku 33 Dohovoru nebola proti Slovenskej republike podaná a ani Slovenská republika nepodala takúto sťažnosť proti inému zmluvnému štátu Dohovoru. Zoznam sťažností sa nachádza v prílohe č. 2.

b) dohľad VM RE nad výkonom právoplatných rozsudkov Súdu

V priebehu roku 2020 bola sťažovateľom celkovo vyplatená suma 108 538,12 EUR, z čoho bolo 41 750 EUR vyplatených v rámci uzavretých zmierov. Prehľad vyplatených súm je uvedený v prílohe č. 3.

V súvislosti s výkonom rozsudkov VM RE sleduje, či boli prijaté všeobecné a individuálne opatrenia nevyhnutné na splnenie rozsudku, pričom berie do úvahy možnosť Slovenskej republiky zvoliť si opatrenia, ktoré v tomto ohľade považuje za najvhodnejšie. Kancelária zástupcu prostredníctvom Stálej misie Slovenskej republiky pri RE, aj prostredníctvom priamych rokovaní s pracovníkmi sekretariátu RE a prostredníctvom predložených správ o plánovaných a prijatých opatreniach informovala VM RE o plnení záväzkov vyplývajúcich z rozsudkov, a to najmä:

- o vyplatení priznaných súm spravodlivého zadost'učinenia;
- o ďalšom vývoji v prípadoch na vnútroštátnej úrovni;
- o distribúcii rozsudkov Súdu na dotknuté orgány a o zverejnení slovenských prekladov rozsudkov Súdu v odbornom právnickom časopise *Justičná revue*;
- o uskutočnených a pripravovaných legislatívnych zmenách;
- o zmenách v rozhodovacej praxi vnútroštátnych súdov;

- o ďalších opatreniach uskutočňovaných v rámci výkonu rozsudkov.

Po tom, ako sa VM RE presvedčí, že Slovenská republika prijala všetky nevyhnutné opatrenia na splnenie rozsudku, prijme záverečnú rezolúciu, v ktorej konštatuje, že úlohy podľa článku 46 ods. 2 Dohovoru boli splnené. V roku 2020 VM RE ukončil dohľad nad výkonom 20 rozsudkov a rozhodnutí proti Slovenskej republike vydaním záverečných rezolúcií, ktorými bolo ukončené sledovanie týchto prípadov. Ide o rezolúcie:

- *CM/ResDH(2020)26*, prijatá 5. februára 2020 k rozsudku *Kľačanová proti Slovenskej republike* z 27. novembra 2018 (č. 8394/13), ktorým Súd konštatoval porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru;
- *CM/ResDH(2020)27*, prijatá 5. februára 2020 k rozhodnutiu *Zambojová a Prestová proti Slovenskej republike* z 20. júna 2019 (č. 57944/18 a č. 58474/18), ktorým Súd rozhodol o vyčiarknutí sťažností na základe zmieru uzavretého medzi vládou Slovenskej republiky a sťažovateľkami;
- *CM/ResDH(2020)40*, prijatá 5. marca 2020 k rozsudkom *Bittó a ďalší proti Slovenskej republike* z 28. januára 2014 a 7. júla 2015 (č. 30255/09), *Krahulec proti Slovenskej republike* z 5. júla 2016 (č. 19294/07), *Bukovčanová a ďalší proti Slovenskej republike* z 5. júla 2016 (č. 23785/07), *Rudolfer proti Slovenskej republike* z 5. júla 2016 (č. 38082/07), *Riedel a ďalší proti Slovenskej republike* z 10. januára 2017 (č. 44218/07 a ďalšie), *Mečiar a ďalší proti Slovenskej republike* z 10. januára 2017 (č. 62864/09), *Matuschka a ďalší proti Slovenskej republike* z 27. júna 2017 (č. 33076/10 a ďalšie), *Bajzík a ďalší proti Slovenskej republike* z 27. júna 2017 (č. 46609/13 a ďalšie), *Drahoš a ďalší proti Slovenskej republike* z 9. januára 2018 (č. 47922/14 a ďalšie), *Balan a ďalší proti Slovenskej republike* z 27. júna 2017 (č. 51414/11 a ďalšie) a *Košťál a ďalší proti Slovenskej republike* z 5. marca 2019, ktorým Súd konštatoval porušenie článku 1 Protokolu č. 1 v kontexte regulácie nájomného;
- *CM/ResDH(2020)80*, prijatá 4. júna 2020 k rozhodnutiam *Darázcs a Adamčo proti Slovenskej republike* z 12. septembra 2019 (č. 727/19 a č. 732/19) a *Fitma a Zelenák proti Slovenskej republike* z 29. augusta 2019 (č. 6143/19 a č. 7181/19), ktorými Súd rozhodol o vyčiarknutí sťažností na základe zmieru uzavretého medzi vládou Slovenskej republiky a sťažovateľmi;
- *CM/ResDH(2020)135*, prijatá 1. júla 2020 k rozhodnutiu *CIVILCO MKH spol. s r. o. proti Slovenskej republike* z 12. septembra 2019 (č. 57285/18), ktorým Súd rozhodol o vyčiarknutí sťažností na základe zmieru uzavretého medzi vládou Slovenskej republiky a sťažujúcou sa spoločnosťou;
- *CM/ResDH(2020)338*, prijatá 8. decembra 2020 k rozhodnutiam *Bucha proti Slovenskej republike* z 2. júna 2020 (č. 16231/17), *Grebečiová a 2 ďalšie sťažnosti proti Slovenskej republike* z 30. apríla 2020 (č. 19984/19, č. 38401/19 a č. 40203/19), *Balogh a 2 ďalšie sťažnosti proti Slovenskej republike* z 30. apríla 2020 (č. 20920/19, č. 23079/19 a č. 41356/19) a *Mlakyta a ELPRAM, s. r. o. proti Slovenskej republike a EUROFINANZ, s. r. o. proti Slovenskej republike* z 30. apríla 2020 (č. 43917/19 a č. 43977/19), ktorými Súd rozhodol o vyčiarknutí sťažností na základe zmieru uzavretého medzi vládou Slovenskej republiky a sťažovateľmi.

IV. Závery

V prvom rade treba uviesť, že rok 2020 bol špecifický a pandémia Covid-19 mala vplyv aj na činnosť Súdu. V súvislosti s opatreniami na boj s pandémiou, prijatými vo Francúzsku, teda v hostiteľskej krajine Súdu, Súd 16. marca 2020 v reakcii na globálnu bezprecedentnú zdravotnú krízu zareagoval prijatím viacerých výnimočných opatrení. Základné činnosti Súdu zostali v zásade zachované, osobitne v súvislosti s vybavovaním prioritných prípadov. Zároveň boli prijaté postupy na preskúmanie urgentných žiadostí o predbežné opatrenia podľa článku 39 Rokovacieho poriadku Súdu. Súd ďalej obmedzil prístup verejnosti do jeho priestorov a zrušil nariadené ústne pojednávania. V marci 2020 rozhodol o výnimočnom pozastavení šesťmesačnej lehoty na podávanie sťažností podľa článku 35 Dohovoru na dobu jedného mesiaca a o pozastavení všetkých lehôt v prebiehajúcich konaniach na jeden mesiac. V apríli 2020 Súd predĺžil uvedené lehoty o ďalšie dva mesiace (okrem trojmesačnej lehoty na podanie žiadosti o predloženie veci veľkej komore Súdu).

Určité spomalenie v činnosti Súdu bolo jasne badať aj v súvislosti so sťažnosťami proti Slovenskej republike. Kým v prvej polovici roku 2020 Súd oznámil vláde 14 nových sťažností, po prispôbení sa novej situácii Súd pokračoval vo všetkých svojich činnostiach a v druhej polovici roka oznámil vláde 57 nových sťažností.

Relatívne veľká časť novo oznámených sťažností je Súdom posudzovaná za použitia procedúry WECL („well established case law“). Je to zjednodušená procedúra pre opakujúce sa a odôvodnené sťažnosti, o ktorých rozhoduje trojčlenný výbor. Slovenskej republike boli v roku 2020 takto oznámené takmer všetky sťažnosti týkajúce sa údajného porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote. Podľa informácií zo Súdu patrí Slovenská republika medzi desiatku štátov, vo vzťahu ku ktorým sa táto procedúra využíva najviac.

V súvislosti s novo oznámenými sťažnosťami je potrebné uviesť, že takmer vo všetkých prípadoch proti Slovenskej republike, v ktorých nebola použitá procedúra WECL, Súd v uplynulom roku využil tzv. IMSI notifikáciu („immediate and simplified communications“), ktorá znamená predovšetkým to, že Súd už nevypracúva skutkový stav sťažnosti, ale špecifikuje len predmet sťažnosti a vypracovanie skutkového stavu očakáva od strán sporu. Tento prístup kladie prirodzene zvýšené požiadavky na prácu kancelárie zástupcu, keďže vláda musí ako sporová strana predložiť aj skutkové okolnosti prípadu. V závislosti od kvality vyplnenia formulára sťažnosti zo strany sťažovateľa je niekedy náročné tieto skutkové okolnosti vôbec zistiť.

V roku 2020 sa sťažnosti proti Slovenskej republike, oznámené Súdom, ako aj uzavreté zmiery, často týkali namietaného porušenia práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru. V jednom prípade došlo k vyriešeniu veci zmiernom v prípade sťažnosti na porušenie práva na urýchlené preskúmanie zákonnosti väzby podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru. K zmiernemu riešeniu sťažností týkajúcich sa neprimeranej dĺžky konaní sa pristúpilo predovšetkým v prípadoch, keď Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) odmietol ústavnú sťažnosť z dôvodu, že sťažovateľ pred jej podaním nevyčerpal prostriedok nápravy v podobe sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi dotknutého súdu, prípadne aj z dôvodu, že sťažnosť predsedovi dotknutého súdu sa prejavila ako účinný prostriedok nápravy. Rozhodnutie uzavrieť v takýchto prípadoch zmier bolo odôvodnené tým, že prax ústavného súdu, podmieňujúcu úspešné využitie účinného prostriedku nápravy (ústavnej sťažnosti) využitím neúčinného

prostriedku nápravy (sťažnosti predsedovi súdu), Súd už v minulosti opakovane odmietol, keďže v dôsledku tohto prístupu sa stáva aj z ústavnej sťažnosti neúčinný prostriedok nápravy. Rovnako sa Súd nestotožnil ani s prístupom ústavného súdu, odmietajúcim ústavnú sťažnosť z dôvodu, že predseda dotknutého súdu zjednal nápravu a v konaní sa pokračovalo bez ďalších prietahov. V niektorých prípadoch došlo k zmiernemu riešeniu z dôvodu, že ústavný súd neposúdil celkovú dĺžku konania prebiehajúceho na viacerých stupňoch alebo pred viacerými orgánmi. V inom prípade došlo k zmiernemu riešeniu vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd odmietol sťažnosť z dôvodu, že v čase jej podania už bolo vo veci rozhodnuté, avšak konanie nebolo právoplatne skončené. Aj v týchto prípadoch vychádzalo rozhodnutie uzavrieť zmier z ustálenej judikatúry Súdu, ktorý predmetný prístup ústavného súdu označil za príliš formalistický a nesúladný so zárukami článku 6 ods. 1 Dohovoru, tak ako ich interpretuje vo svojich rozhodnutiach Súd. V ďalších prípadoch bolo vyriešenie veci zmierom uprednostnené vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd odmietol sťažnosť prijať na konanie z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. K uzavretiu zmiernosti došlo v týchto prípadoch z dôvodu, že dĺžka namietaného konania nebola vzhľadom na judikatúru Súdu obhájitelná.

V uplynulom roku bolo vláde oznámených viacero sťažností týkajúcich sa údajného zlého zaobchádzania zo sťažovateľmi rómskeho pôvodu zo strany polície (sťažnosti *M. B. a ďalší proti Slovenskej republike*, *Kováčová a ďalší proti Slovenskej republike*, *P. H. proti Slovenskej republike*), ďalej viacero sťažností týkajúcich sa údajnej nespravodlivosti trestného konania a porušenia práv v trestnom konaní (*Adamčo proti Slovenskej republike*, *Krátky proti Slovenskej republike*, *Mucha proti Slovenskej republike*, *Rigo proti Slovenskej republike*), sťažnosti týkajúce sa údajnej nespravodlivosti konania pred ústavným súdom (*Lipšic proti Slovenskej republike*, *Harabin proti Slovenskej republike*, *Petriková proti Slovenskej republike*). Okrem toho boli vláde oznámené aj sťažnosti týkajúce sa aktuálnej situácie a skutočností, ktoré doposiaľ Súdom posudzované neboli; spomenúť možno skupinu sťažností týkajúcich sa opatrení proti šíreniu koronavírusu (*Toromag, s. r. o. proti Slovenskej republike a ďalšie 4 sťažnosti*) alebo sťažnosť podanú proti 33 štátom vrátane Slovenskej republiky, týkajúcu sa údajného neplnenia záväzkov z Parížskej klimatickej dohody a dopadu klimatických zmien na život sťažovateľov (*Duarte Agostinho a ďalší proti Portugalsku a ďalším 32 štátom*).

Pokiaľ ide o rozsudky Súdu vyhlásené v roku 2020, až 5 prípadov sa týkalo sťažností na zrušenie právoplatných rozsudkov v prospech sťažovateľov Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní o mimoriadnom dovolaní podanom Generálnym prokurátorom Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na podnet druhého z účastníkov konania (namiatané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru, resp. aj práva na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru). Prvé rozsudky v prípadoch proti Slovenskej republike, ktoré sa týkajú problematiky uplatňovania inštitútu mimoriadneho dovolania, Súd vyhlásil už 9. júna 2015 v prípadoch *DRAFT-OVA, a. s. proti Slovenskej republike*, *COMPCAR, s. r. o. proti Slovenskej republike* a *PSMA, spol. s r. o. proti Slovenskej republike*. Poukázal v nich na všeobecné princípy vyplývajúce z jeho judikatúry, podľa ktorej jedným zo základných prvkov vlády práva je princíp právnej istoty, ktorý okrem iného vyžaduje, aby v prípade, keď súdy rozhodnú vo veci s konečnou platnosťou, ich rozhodnutie nebolo viac spochybňované. Odklon od tohto princípu je odôvodnený iba v prípadoch, keď sa vyskytnú okolnosti podstatného a naliehavého charakteru. Právomoc vyšších súdov zrušovať alebo meniť právoplatné a záväzné súdne rozhodnutia by mala byť vykonávaná na účely nápravy základných väd (justičné omyly alebo závažné vady súdneho konania, zneužitie právomoci, zjavné pochybenia pri aplikácii hmotného práva alebo akékoľvek iné závažné dôvody

vyplývajúce zo záujmov spravodlivosti). Súd ani v jednom z rozsudkov z 9. júna 2015 nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo možné považovať za ospravedlniteľné dôvody pre zrušenie právoplatných a vykonateľných rozsudkov a rozhodol o porušení článku 6 Dohovoru. V prípade *DRAFT-OVA, a. s.*, v ktorom bola sťažujúcou sa spoločnosťou vznesená aj námietka porušenia článku 1 Protokolu č. 1, Súd konštatoval aj porušenie tohto ustanovenia. Rozsudkom z 15. októbra 2019 Súd rozhodol v obdobnom prípade *Lispuchová a Lispuch proti Slovenskej republike* o porušení článku 6 ods. 1 Dohovoru. Vzhľadom na predchádzajúce rozsudky z 9. júna 2015 a 15. októbra 2019 Súd v roku 2020 rozhodoval o prípadoch *REDQUEST LIMITED proti Slovenskej republike* (rozsudok z 19. mája 2020), *RS INVESTMENT LTD proti Slovenskej republike* (rozsudok z 19. mája 2020), *Bosits proti Slovenskej republike* (rozsudok z 19. mája 2020), *Pádej proti Slovenskej republike* (rozsudok z 13. októbra 2020) a *Tóth proti Slovenskej republike* (rozsudok z 13. októbra 2020) už iba v trojčlennom výbore. Skúmal, či v týchto prípadoch existovali okolnosti závažného charakteru, ktoré by odôvodnili odklon od princípu právnej istoty, podľa ktorého ak súdy rozhodnú vo veci s konečnou platnosťou, ich rozhodnutie by nemalo byť spochybňované. Vo väčšine z uvedených prípadov Súd poznamenal, že išlo o záležitosti, ktoré sa týkali právneho posúdenia veci a nevyvolávali nič viac než bežné právne otázky, riešenie ktorých spadá do obvyklej činnosti súdov. Konštatoval, že rovnaké právne otázky, ktoré riešil najvyšší súd, keď pripustil mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, boli vznesené alebo mohli byť vznesené počas predchádzajúceho konania, prípadne že akékoľvek argumenty alebo dôkazy, vrátane argumentov, ktoré uviedol generálny prokurátor, mohli byť predložené skôr. Súd preto vnímal mimoriadne dovolanie skôr ako ďalšie odvolanie, alebo inými slovami, „maskované odvolanie“ v zmysle judikatúry Súdu. Ani v jednom z uvedených prípadov nezistil také okolnosti, ktoré by ospravedlňovali zásah do právoplatného súdneho rozhodnutia. Preto rozhodol, že došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru. V prípadoch *REDQUEST LIMITED*, *Pádej* a *Tóth* sa Súd zaoberal aj namietaným porušením práva na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru. V prípade *Tóth* túto námietku odmietol ako zjavne nepodloženú, v prípade *Pádej* námietku síce vyhlásil za prijateľnú, avšak dospel k záveru, že nedošlo k porušeniu tohto ustanovenia a v prípade *REDQUEST LIMITED* konštatoval aj porušenie článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru.

Z hľadiska problémov, ktoré Súd v rozsudkoch vyhlásených v roku 2020 identifikoval, sú významné rozsudky *A. P. proti Slovenskej republike* (rozsudok z 28. januára 2020) a *R. R. a R. D. proti Slovenskej republike* (rozsudok z 1. septembra 2020). V prípade *A. P. proti Slovenskej republike* sa sťažovateľ sťažoval podľa článku 3, 13 a 14 Dohovoru, že bol vystavený zlému zaobchádzaniu, že jeho tvrdenia neboli v tomto ohľade riadne prešetrené a že jeho rómsky pôvod bol rozhodujúcim faktorom pri zlom zaobchádzaní. Vzhľadom na lekárske dôkazy a svedecké výpovede Súd považoval za preukázané, že sťažovateľ pri zadržaní políciou dostal facku. V čase zadržania mal 16 rokov. Berúc do úvahy zraniteľnosť neploletých osôb v kontexte článku 3 Dohovoru, ako aj požiadavku profesionalitu a vysokej úrovne odbornej spôsobilosti zo strany orgánov činných v trestnom konaní, aj keby sťažovateľ skutočne plul na policajtov a pokúsil sa ich udrieť, nebolo preukázané, že v tomto prípade bolo nevyhnutné, aby sa vyškolený policajt uchýlil k fyzickej sile s cieľom prinútiť sťažovateľa k spolupráci. Súd preto skonštatoval porušenie článku 3 v jeho hmotnej časti. Čo sa týka vyšetrovania tvrdenia sťažovateľa, že s ním bolo zle zaobchádzané, Súd dospel k záveru, že vnútroštátne orgány dôkladne nepreskúmali všetky relevantné aspekty prípadu, vrátane toho, či použitie sily voči sťažovateľovi počas jeho zadržania bolo nevyhnutne potrebné a primerané. Preto skonštatoval aj porušenie článku 3 v jeho procesnej časti. Čo sa týka namietanej diskriminácie, Súd konštatoval, že tvrdenia sťažovateľa v tomto ohľade mali na všetkých stupňoch konania iba všeobecnú povahu, neobsahovali žiadne individuálne prvky spojené s konkrétnymi skutkovými okolnosťami prípadu a ani z incidentu, ktorý viedol

k policajnému zásahu, ani z okolností sťažovateľovho zadržania nebolo možné odvodiť žiadnu rasovú konotáciu. Súd preto časť sťažnosti týkajúcu sa porušenia článku 14 odmietol ako zjavne nepodloženú.

Prípady *R. R. a R. D. proti Slovenskej republike* sa týkali policajného zásahu uskutočneného 19. júna 2013 v Moldave nad Bodvou. Sťažovatelia namietali zlé zaobchádzanie, ako aj neúčinnosť následného vyšetrovania podľa článku 3 Dohovoru, neexistenciu účinného prostriedku nápravy podľa článku 13 Dohovoru a diskrimináciu podľa článku 14 Dohovoru. Súd v súvislosti s tvrdeniami sťažovateľov o zlom zaobchádzaní počas policajného zásahu poukázal na zistenie znalcov z oblasti medicíny, že časť zranení sťažovateľov bola pravdepodobne spôsobená bitím obuškami. Poznamenal, že použitie obuškov nebolo zaznamenané v hláseniach týkajúcich sa použitia donucovacích prostriedkov voči sťažovateľom a neexistovali náznaky akýchkoľvek mimoriadnych okolností, udalostí alebo bezpečnostných incidentov v súvislosti s vykonávaním akcie z 19. júna 2013, ktoré by osobitne odôvodňovali použitie obuškov namiesto iných donucovacích prostriedkov uvedených v hláseniach. Súd konštatoval, že použitie obuškov proti sťažovateľom svedčí o prítomnosti represívneho prvku v zásahu proti nim a poznamenal, že takýto prvok, pokiaľ ide o akciu ako celok, bol zistený verejnou ochrankyňou práv. Správanie sťažovateľov nebolo takého charakteru, ktorý by preukazoval, že použitie sily voči nim bolo nevyhnutné a primerané. Preto konštatoval porušenie článku 3 Dohovoru v jeho hmotnej časti. Napriek tomu Súd na záver poznamenal, že popis policajného zásahu sťažovateľmi, najmä ich tvrdenia o brutálnom bití, nezodpovedal rozsahu ich zranení zistených lekármi, ktorí ich vyšetrovali a že bolo zistené, že tvrdenie druhého sťažovateľa, že v priebehu svojho zadržania utrpel zranenie predlaktia, bolo nezlučiteľné s faktami prípadu. Čo sa týka vyšetrovania udalosti, Súd vnútroštátnym orgánom vytkol, že v počiatočnej fáze vyšetrovania sťažovatelia neboli vypočutí, ani nebolo vykonané žiadne znalecké dokazovanie. Až následné vyšetrovanie pod dôkladným dohľadom prokuratúry bolo vedené s náležitou starostlivosťou, avšak v relevantnom čase znalci nemali možnosť osobne vyšetriť sťažovateľov. Obdobne časový odstup medzi zlým zaobchádzaním a vyšetrovacími úkonmi, a jeho prirodzený účinok na ľudskú pamäť, obmedzil potenciál týchto úkonov prispieť k splneniu cieľa, ktorým je účinné vyšetrovanie. Okrem toho, vyšetrovanie nezahŕňalo nijaké individuálne a overiteľné posúdenie primeranosti a nevyhnutnosti použitia donucovacích prostriedkov voči sťažovateľom. Preto došlo k porušeniu článku 3 aj v jeho procesnej časti. Súd ďalej konštatoval porušenie článku 14 Dohovoru (zákaz diskriminácie) z dôvodu, že vnútroštátne orgány náležite nepreskúmali, či rasové postoje zohrávali úlohu pri plánovaní policajnej akcie z 19. júna 2013.

Z ďalších rozsudkov je vhodné poukázať na prípad *Asady a ďalší proti Slovenskej republike* (rozsudok z 24. marca 2020), v ktorom sa Súd do hĺbky zaoberal námietkou vlády, týkajúcou sa straty kontaktu sťažovateľov s ich právnou zástupkyňou a kritériami existencie kontaktu sťažovateľov s právnou zástupkyňou prostredníctvom nových komunikačných prostriedkov (Facebook, Whatsapp).

V roku 2020 VM RE ukončil dohľad nad výkonom rozsudkov v skupine prípadov týkajúcich sa porušenia práva na pokojné užívanie majetku podľa článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru v dôsledku systému regulovaného nájomného, vzťahujúceho sa na byty sťažovateľov, ktoré im boli vydané na základe reštitučných zákonov (rozsudky *Bittó a ďalší proti Slovenskej republike* z 28. januára 2014 a 7. júla 2015, *Krahulec proti Slovenskej republike* z 5. júla 2016, *Bukovčanová a ďalší proti Slovenskej republike* z 5. júla 2016, *Rudolfer proti Slovenskej republike* z 5. júla 2016, *Riedel a ďalší proti Slovenskej republike* z 10. januára 2017, *Mečiar a ďalší proti Slovenskej republike* z 10. januára 2017, *Matuschka*

a *d'alší proti Slovenskej republike* z 27. júna 2017, *Bajzik a d'alší proti Slovenskej republike* z 27. júna 2017, *Drahoš a d'alší proti Slovenskej republike* z 9. januára 2018, *Balan a d'alší proti Slovenskej republike* z 27. júna 2017 a *Košťál a d'alší proti Slovenskej republike* z 5. marca 2019). V rozsudku *Bittó a d'alší proti Slovenskej republike* z 28. januára 2014 Súd aplikoval článok 46 Dohovoru a zaviazal Slovenskú republiku uskutočniť ďalšie opatrenia, predovšetkým zaviesť osobitný prostriedok nápravy, ktorý umožní získať osobám v podobnej situácii odškodnenie. Rozsudok zo 7. júla 2015 v tej istej veci, týkajúci sa spravodlivého zadost'učinenia, mal predstavovať v tomto ohľade významný návod pre ďalší postup za účelom výkonu rozsudku z 28. januára 2014. Avšak rozsudok zo 7. júla 2015, ani rozsudky v nasledujúcich prípadoch týkajúcich sa systému regulovaného nájomného jasne nedefinovali kritériá pre výpočet odškodnenia, ani príslušné obdobie, za ktoré malo byť odškodnenie poskytnuté. V rámci výkonu rozsudkov vláda s'ťažovateľom vyplatila Súdom priznané spravodlivé zadost'učinenie. Prijatie ďalších individuálnych opatrení nebolo potrebné vzhľadom na zákon č. 260/2011 Z. z. o ukončení a spôsobe usporiadania niektorých nájomných vzťahov k bytom, podľa ktorého vlastníci bytov, pri ktorých bolo nájomné regulované, boli do 31. marca 2012 oprávnení dať nájomcom výpoveď nájomnej zmluvy a takéto ukončenie nájmu nadobudlo účinky po uplynutí dvanásťmesačnej výpovednej lehoty. Ak bol však nájomca v hmotnej núdzi, mohol aj po uplynutí výpovednej lehoty naďalej užívať byt s regulovaným nájomným, a to až do uzavretia novej nájomnej zmluvy s obcou a zákon oprávňoval vlastníkov na zvýšenie nájomného o 20 % raz ročne až do roku 2015. Obce sú podľa tohto zákona povinné zabezpečiť pre osoby v hmotnej núdzi obecný byt s regulovaným nájomným. Ak obec túto povinnosť v konkrétnom prípade nesplnila do 31. decembra 2016, vlastník nehnuteľnosti môže požadovať rozdiel medzi trhovým a regulovaným nájomným. Vláda v rámci výkonu tejto skupiny rozsudkov informovala VM RE, že podľa informácií poskytnutých Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky, dotknuté obce na základe zákona č. 260/2011 Z. z. rozhodli v stovkách prípadov, že nájomcovia majú právo na náhradný byt. V prípadoch, keď ešte nebol náhradný byt poskytnutý, obce platia vlastníkom bytov sumu zodpovedajúcu rozdielu medzi trhovým a regulovaným nájomným, ktorú obce vypočítavajú na základe znaleckých posudkov alebo na základe vlastnej metodiky. Vlastníci bytov sú tiež oprávnení žalovať obec na súde v prípade, že platbu nezískajú, alebo ak považujú platbu za nedostatočnú. Dostupné dokumenty bývalého Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky naznačovali, že v roku 2008 sa regulované nájomné týkalo približne tisícky bytov, pričom v prípadoch rozhodnutých Súdom sa s'ťažnosti týkali približne 1030 bytov (Súd vyhlásil s'ťažnosti vo vzťahu k 290 bytom za neprijateľné a vo vzťahu k 738 bytom priznal odškodnenie). Preto bolo možné domnievať sa, že na Súd už boli podané s'ťažnosti vzťahujúce sa prakticky na všetky potenciálne dotknuté byty. VM RE vzal na vedomie záver vnútroštátnych orgánov, že vzhľadom na uvedené skutočnosti už nebolo potrebné zaviesť osobitný kompenzačný prostriedok nápravy.